

וארא (343)

חומרא שבחומרות, כי אם באמת היה מאמין למה הוא דואג, צריך להיות שמח באמונה ובטחון שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד. *ספר "עלים לתרופה"*

יְהִי לְתַנִּין (ט.ז)

לתנין: נחש (רש"י). בדברי חז"ל מבואר, ש**משה רבינו** פחד מנחש זה, וכך נאמר **בזוהר הקדוש** (פרשת בא): ... לגבי תנינא חדא עילאה תקיפה [תנין אחד עליון תקיף]... ומשה דחיל מניה ולא קריב [ומשה פחד ממנו ולא התקרב אליו]. היתכן משה רבינו פחד מפני הנחש? הרי על **דניאל**, ואפילו על "**אור החיים הקדוש**, ששהו בגוב האריות ומאומה לא קרה להם, ומשה רבינו מפחד מנחש? מה גם שלאחר מכן, כשאמר לו הקב"ה לאחוז בזנבו, אחז משה ללא הסוס כלל. כיצד נעלם לפתע הפחד? ביאר **רבי שלום שבדרון זצ"ל**, שהנה מדוע, באמת פחדו האריות מדניאל? התשובה היא כי היתה גזירה בבריאת העולם: "**ומוראכם יהיה על כל חית הארץ**" (בראשית ט.ב). אבל נחש זה שלא היה כלל בבריאת העולם, אלא נוצר עתה ממטהו של משה, עליו לא חלה הגזירה לפחוד מפני בני האדם, על כן פחד ממנו משה רבינו. מה עשה הקב"ה? החיל עליו את גזירת "**ומוראכם וחיתכם**" ואז שפיר יכול היה משה רבינו לאחוז בזנבו ללא מורא.

ספר "ומתוק האור"

אין אדם שמח ושליו ממש בעוה"ז
לך אל פרעה בפֶּקֶר הַנָּה יצא הַמִּימָה וְנִצְבָּה לְקִרְאָתוֹ עַל
שֵׁפֶת הַיָּאָר (ז. טז)

פירש"י: הנה יצא המימה לנקביו, שהיה עושה עצמו אלוה, ואומר שאינו צריך לנקביו ומשכים ויוצא לנילוס ועושה שם צרכיו. כתב בספר "**מליץ יושר**", מכאן יצא לנו שאין כלום מהעולם הזה לאנשי עוה"ז, שהרי האדם הכי מאושר ושליו שהיה מבריאת העולם הרי הוא פרעה, שהרי מלך על כל מלכי מזרח ומערב, כל בני ישראל שישים ריבוא משועבדים לו לעבדים, משה ואהרן גדולי ישראל באים אליו ומתחננים אליו שימלא בקשותיהם, הקב"ה שולח אליו שליחויות, עושר ואושר לרוב, מה חסר לו.

אבל באמת אינו כן הוא, שהרי כל יום היה מוכרח לקום בהשכמת הבוקר בהצנע ובפחד שלא יראוהו וללכת לנילוס, ובמשך כל היום הוצרך להתאפק ולסבול סבל נורא, שהרי היה כאחד כמונו. וכידוע לכולם כמה שאי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת כשיסתם אחד מהם, א"כ היכן העולם הזה שלו. ללמדך שאין אדם ששמח ושליו ממש בעוה"ז, אם יגזר עליו סבל ויסורים שעפ"י

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב (ו.ג)

ברש"י "וארא אל האבות". מפורסמת התמיהה מה הוסיף רש"י בזה? פירש הרה"ק **רבי מאיר מפרעמישלין**: אדם אשר אמונתו בהש"ת היא מחמת שכך לימדו אותו אבותיו, הרי הוא בחינת 'בן' המקבל מאביו, אולם אדם המעמיק בעצמו ומגיע בכוחותיו לחקר אלוה וידיעת הש"ת, לו ראוי לקרוא בחינת 'אב'. והנה אברהם אבינו לא היה לו ממי ללמוד, אלא בעצמו חקר ויגע עד שהכיר את בורא עולם, מה שאין כן יצחק אבינו ויעקב אבינו נולדו לאב צדיק ומאמין בה'. אולם עם זאת יצחק ויעקב לא הסתפקו בבחינה זו, אלא הוסיפו להתייגע בכוחותיהם עד שהגיעו להכרה באחדות הבורא, לכן כל אחד מהם נקרא 'אב', כי לא הסתפק בירושה שהיתה לו מאבותיו. ולזה כיוון רש"י בדבריו: "**אל האבות**" כי לכאורה קשה, מדוע אמר כל שם בפני עצמו "**אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב**", ולא אמר "**וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב**", אלא התורה רוצה להדגיש שכולם היו בחינת 'אבות' כי כל אחד בפני עצמו התייגע והשיג בכוחותיו התגלות אלוהית!

ספר "שיח הפרשה"

וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ וּמַעֲבִירָה קֶשֶׁה (ו.ט)

אדם שגורלו מר וקשה בהווה, אין דעתו פנויה לקבל הבטחות לעתיד הרחוק. בני ישראל שנשימתם טרופה עליהם מחמת קושי העבודה, אינם קולטים כלל את דבריו של משה, האומר להם כי בעתיד יביאם אל ארץ טובה. אין להם כל ענין במה שיהיה לעתיד, קודם כל רוצים הם רק להיחלץ מהמצוקה בה הם נתונים כרגע. לפיכך אומר השם יתברך למשה, כי ידבר רק על ההווה: "**לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם**"

ספר "מענינה של תורה" בשם משך חכמה

האמונה היא דבר "קל" ו"חומר"
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לְפָנָיו ה' לֵאמֹר הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי
וְאֵיךְ יִשְׁמְעֵנִי פְרָעָה (ו. יב)

פירש"י: זה אחד מעשר קל וחומר שבתורה עכ"ל. הן ידוע שהגאולה תלויה באמונה, ובזכות אמונה נגאלו אבותינו, ובזכות האמונה עתידים להיגאל במהרה בימינו. וזהו שאמר משה: "**הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי**", ולא האמינו לי, "**וְאֵיךְ יִשְׁמְעֵנִי פְרָעָה**", כלומר, אם אין אמונה איך תהיה הגאולה שישמעני פרעה לשלחם. ומה ש**פירש"י** שזה אחד מקל וחומר שבתורה, רצה לומר, שהאמונה היא דבר קל וחומר, שנראה כדבר קל, שעם מי שמדברים שגור בפיו אמונה, אין לך אדם שבעולם שיאמר שאין לו אמונה ח"ו, ובאמת הוא

דרך הטבע א"א שיבואו עליו, הקב"ה יסובב כל מיני דרכים ואפשרויות שיבואו עליו.

ספר "אוצרות התורה"

בזאת תדע פי אני ה' (ז.י.)

עשר המכות שהביא הקב"ה על המצרים לא נועדו להוציא את בני ישראל ממצרים, כי לשם כך לא היה צורך בכל המכות כולם, אלא הקב"ה היה מכה את מצרים במכה אחת, ומוציא את ישראל ממצרים. למכות היתה מטרה אחרת: לפני היציאה ממצרים השי"ת בא ללמדנו 'שיעור כללי' בענייני אמונה והכוחות השולטים בעולם, ואלו עשר המכות, וכפי שחילקם רבי יהודה לשלוש סדרות "דצ"ך, עד"ש, ובאח"כ". ראשית נקדים, כי במכה הראשונה מכל סידרה נאמרה למצרים התראה וגם ביאור הענין, והמכות הבאות באותה סידרה ניתנו כבר ללא התראה. סדר המכות היה כך: במכת דם כתוב: "בזאת תדע כי אני ה'". אח"כ במכת צפרדע וכינים לא כתוב כלום. אלו הן ג' המכות הראשונות הבאות ללמד ענין "אני ה'". במכת ערוב כתוב "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ". ואח"כ במכת דבר ושחין לא כתוב כלום. אלו הן ג' המכות האמצעיות הבאות ללמד ש"אני ה' בקרב הארץ". במכת ברד כתוב: "בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ", אח"כ במכת ארבה חושך ובכורות לא כתוב כלום. אלו הן ד' המכות האחרונות שבאו ללמד ש"אין כמוני בארץ".

היה זה בבחינת סולם של שלוש מדרגות זו למעלה זו, ורמז לכך הן שלושת המצות הנאכלות בליל פסח, כנגד חכמה-ידיעת מציאות השי"ת, בינה-תבונה משמעות הדברים, ודעת-השבת הדברים אל הלב והחדרתם לתוך מהלך החיים.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

וישלח פרעה וְהִנֵּה לֹא מֵת מִמֶּקְנֶה יִשְׂרָאֵל עַד אֶחָד (ז.ט.)
מלשון הפסוק "עד אֶחָד", משמע שאחד כן מת, וצריך להבין, הרי קודם לכן כתוב: "וּמִמֶּקְנֶה כְּנִי יִשְׂרָאֵל לֹא מֵת אֶחָד" (ז.ט.)? ביאר הגר"א דאחד כן מת, אלא שלא היה מבני ישראל, היה זה בנה של שלומית בת דברי המגדף, והיות שהיה בין ישראלית שנישאת למצרי ולמרות שלאחר מתן תורה הולכים אחר האם, אבל לפני מתן מתן היה הדין בישראל כמו באומות שהולכים אחר הזכר, ולכן היה לו דין גוי, פרעה לא ידע זאת וכשראה בין ישראלית שמת התחזק ברשעו.

מה הוא ראה שאל הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל, הלא היה פה גילוי מרעיש, כל המקנה שנשאר בחוץ מתו, האם מקנה של איש אחד שלא מת זו סיבה לדחות כזה גלוי מרחיב של השגחה פרטית. היה המשגיח אומר, כאן מקבלים חלון הצצה לכוחו של יצר הרע, שאם יש סיבה ולו הקטנה ביותר לדחות את התוכחה והלימוד, זה כבר מספיק עבורו לבטל את השפעת הלימוד העצום שלמד.

ספר "לתחק עליין"

הלכה: תלמוד תורה בבנין מגורים

כתב השו"ע (ח"מ סי קנו ס"ג): וכן יש לו ללמד תינוקות ישראל תורה בתוך ביתו ואין השכנים יכולים למחות ולומר אין אנו יכולים לישון מקול התינוקות. כתב הספר "פסקי המשפט" (אות ג): ואפילו אם יש מספיק תלמודי תורה לכל ילדי העיר גם בלא תלמוד תורה זה שרוצה זה לפתוח בביתו, אין השכנים יכולים למחות ולומר שאין צורך בת"ת זה וכוננתו של זה רק לעשות רווחים לעצמו, והטעם משום שלא מכל אחד זוכה אדם ללמוד תורה, וגם באופן כזה נאמרה תקנת יהושע בן גמלא. ההיתר לפתוח ת"ת בתוך בנין מגורים הוא אפילו אם יש בין הדיירים חולה שקול לימוד או צהלת התינוקות מפריע לו, כי רק לגבי הזכות למחות על הרעש של קול הפטיש חילקו בין חולה לבריא, אבל לגבי ההיתר לעשות דבר מצוה בביתו אין חילוק בין סתם אדם לחולה. ויש חולקים שחולה יכול למחות גם בדבר מצוה.

פתגם: בחיים יש הרבה סיומים, אך כל סיום הוא גם התחלה.
"ספר שמחלה"

חקירה: קדושים פסולים: אין בהם מצות אכילה כלל, או שמעיקר הדין יש בהם מצות אכילה, אלא שהוא מצוה הבאה בעבירה (קובץ שיעורים פסחים קנט)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הוא לא יישב בחיבוק ידים: אדם גס רוח וכעסן עמד פעם לדין בפני רבי שמואל סלנט, וסופו שיצא חייב בדין. תקף עליו כעסו והתפרץ בדברי זלזול כלפי רבי שמואל, כשהוא מנופף בידי ומאיים ואמר: את כל שמשות החלונות אנפץ! העמיד רבי שמואל גם הוא פנים מאיימים ואמר: ואני, סבור אתה, אשב בחיבוק ידים ולא אעשה דבר? מה תעשה? קדרו פני הלה בדאגה. מה אעשה? חייך רבי שמואל, אשלח מיד לקרוא לזגג.

ספר "חד וחלק" חלק (דף קע)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, בריטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה גיזות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפור, ישראל יצחק בן ציפור, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גיזיל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr